

TOESPRAAK BURGEMEESTER BEZUIJEN | DODENHERDENKING ZOETERMEER, 4 MEI 2026

'De geschiedenis begrijpen' is dit jaar het thema van 4 en 5 mei.
Maar hoe doe je dat?

Ik ben het met Sarah eens dat we onze geschiedenis alleen kunnen
begrijpen,
alleen kunnen zien als deel van ons heden,
als we niet alleen de feiten kennen, maar ook de verhalen.

De verhalen van en over de mensen die het meemaakten.
De verhalen over de soldaten die vochten en sneuvelden,
de mensen die werden weggevoerd en vermoord,
de verhalen van de mensen die vijf jaar bezetting overleefden.

Hier en in Indonesië.
En in alle jaren sinds de Tweede Wereldoorlog, tijdens conflicten en
vredesmissies overal ter wereld.
Omdat het niet alleen over onze vrijheid gaat en mag gaan.

Nu de Tweede Wereldoorlog al 81 jaar geschiedenis is, zijn er steeds
minder mensen die ons hun verhaal kunnen vertellen.

Die ons kunnen laten voelen hoe het was om in onvrijheid te leven,
om je steeds onveilig te voelen,
om honger te hebben,
om vervolgd te worden om wie je bent.

Soms hoor ik nog verhalen als ik een 100-jarige bezoek, maar die kans
hebben we niet allemaal.

Daarom is het zo belangrijk om die verhalen te verzamelen en te
bewaren en om ieder jaar op deze dag, op deze plek, bij elkaar te komen

om samen die duistere jaren te herdenken.

Om samen de herinneringen, de verhalen levend te houden.
Voor nu, maar zeker voor de komende generaties.
Voor Sarah en haar leeftijdgenootjes.

Niet alleen als eerbetoon aan de mensen die het meemaakten, die sneuvelden en vermoord werden, maar ook om van te leren.

Zeker nu vrijheid, vrede en veiligheid steeds minder vanzelfsprekend worden.

Nu we dagelijks geconfronteerd worden met de kwetsbaarheid van onze samenleving.

Nu oorlogen - dichtbij en verderaf – ons steeds meer direct raken.

Nu de stabiliteit van onze samenleving bedreigd wordt door economische en digitale ontwrichting.

Nu we te maken hebben met klimaatverandering, polarisatie en desinformatie.

Nu moeten we onze geschiedenis begrijpen om ervan te leren.

Een belangrijke les is dat we samen meer kunnen dan alleen.

Admiraal buiten dienst Rob Bauer noemt dat het 'wij-denken': meer vertrouwen in elkaar en in de overheid, meer solidariteit, meer samen verantwoordelijkheid nemen.

En daarmee moeten we vooral niet wachten tot het te laat is.

In zijn boek 'De wereld van gisteren' schrijft Oostenrijkse schrijver Stefan Zweig over het begin van de Eerste Wereldoorlog:

“Als nooit tevoren voelden honderdduizenden wat ze in vreedstijd hadden moeten voelen: dat ze bij elkaar hoorden (...) en dat er op ieder het beroep werd gedaan zijn onmetelijke kleine zelf in de gloeiende massa te werpen om daar van alle zelfzucht gezuiverd te worden.” Einde citaat.

Dat wij-denken is de basis voor onze weerbaarheid.

Want weerbaarheid gaat niet alleen over noodpakketten en defensiebudgetten, maar zeker ook over sociale weerbaarheid: het gevoel dat we bij elkaar horen, dat we naar elkaar om moeten kijken, dat iedere mens telt.

Weerbaarheid is de overtreffende trap van samenleven.
Met elkaar en voor elkaar.

Daarom was ik onder de indruk van onze stadgenote Cora, die samen met haar straat wil werken aan een plan hoe zij als burensamenwerkingsgroep samenwerken om voorbereid te zijn, om weerbaar te zijn, als er ooit een grootschalig incident is.

Een idee dat het waard is om te volgen.
Want je moet klein beginnen om groot te denken.

Een andere les die we van de geschiedenis kunnen en moeten leren is dat de Tweede Wereldoorlog niet begon op 10 mei 1940. Die begon al jaren eerder.

Niet met tanks en kogels, maar met woorden.

Woorden die mensen verdeelden in goed en slecht, in eigen volk en ander volk, in wij en zij.

Woorden die mensen uit elkaar dreven, die de een meer gelijk maakte dan de ander.

Woorden die het begin waren van oorlog en geweld, van vervolging en moord.

We zien het weer gebeuren...

Onze geschiedenis begrijpen is begrijpen dat we dat niet normaal mogen vinden.

Want niet alleen de mensen die oproepen tot verdeeldheid en haat zijn schuldig.

Ook iedereen die het laat gebeuren, iedereen die denkt 'acht, dit gaat niet over mij' of 'het zijn maar woorden'.

De geschiedenis begrijpen is begrijpen dat woorden ertoe doen. Woorden maken van vrede oorlog, van vrijheid onderdrukking, van gelijkheid ongelijkheid.

Dat is geschiedenis die niet onze toekomst mag worden.

Dat voorkomen, is niet alleen de verantwoordelijkheid van politici en bestuurders, maar de verantwoordelijkheid van ons allemaal.

De verantwoordelijkheid om niet weg te kijken, om niet te zwijgen. Want het begint met woorden.

Daarom was ik onder de indruk van het optreden van Deel de Duif, tijdens de Stads Iftar dit jaar: vier jongeren, twee Joods, twee Moslim, die samen optrekken tegen antisemitisme en moslimhaat.

Dat doen ze door hun verhalen te delen en het gesprek aan te gaan met anderen.

Want ook het overbruggen van verschillen begint met woorden. Nee, dat is niet altijd makkelijk.

Het vraagt om moed om je uit te spreken.

Om op te komen tegen racisme, seksisme en discriminatie.

Om op te komen voor je medemensen.

Maar laten we ons best doen om die moed te vinden.

Want woorden doen ertoe.

Dat begint met de verhalen die ons onze geschiedenis leren begrijpen.

Want die verhalen, die woorden geven ons de moed en de kracht om ons te verzetten tegen polarisatie en uitsluiting, tegen angst en onvrijheid.

De moed om de woorden te vinden om met elkaar te praten.

De kracht om samen te zorgen dat onze geschiedenis niet ook onze toekomst wordt.